

ECONOMIA

Europa necessita immigrants

Malgrat que la immigració aixequi pors, plantegi molts reptes i sigui l'excusa de la creixent xenofòbia, és alhora l'única manera d'assegurar l'estat del benestar a Europa.

Reportatge de Miquel Payeras

A Alemanya ja han descobert l'aportació positiva per a l'economia que és la immigració, i ben aviat serà imprescindible per a tot Europa.

les immediates dècades i cap al 2050 el nombre de treballadors nadius serà insuficient per garantir el sistema de pensions i de seguretat social. Tan simple com això: els europeus es posen a tenir fills i més fills o caldrà obrir les portes a la immigració externa. En altres paraules: si el comportament demogràfic no canvia, i res no permet suposar que mudi, els nouvinguts seran la imprescindible crossa econòmica per a l'envellida Europa.

Alemanya

En els últims anys les successives onades massives d'immigració irregular, sobretot durant els estius, afectaven Itàlia i, en una altra mesura, Espanya. Les autoritats d'aquests països demanaven la intervenció de tota la Unió per enfrontar-se a un fenomen que superava la seva capacitat de resposta aïllada. Tanmateix, la contestació a les desesperades peticions d'ajuda no va passar de les bones paraules. Fins que enguany l'enorme pressió migratòria pertot arreu –en els dos països citats a més d'Alemanya, Gran Bretanya, Àustria, Hongria...– ha alertat Europa en el seu conjunt. Ara tots els governs es preocupen.

El canvi d'actitud es palesa sobretot en el cas alemany. Angela Merkel s'havia mostrat sempre insensible a la immigració. Verbigràcia: el passat 16 de juliol va fer plorar una nina palestina, davant de les càmeres de televisió, quan li va dir que els seus pares immigrants no es podrien quedar a Alemanya. Només un mes i mig després reclamava quotes d'acollida d'immigrants a cada país de la Unió i invocava raons humanitàries per ajudar els milers i milers de persones que fugen de la guerra de Síria cap a Europa. La raó que explica la sobtada muda d'opinió de la cancellera és l'allau de sirians que arriben al seu país. Però, a banda de raons humanitàries i interessos polítics, alguna cosa està canviant de veres a Alemanya amb relació a tota la immigració.

Der Spiegel mostrava la setmana passada la nova visió, positiva, que comença a surar pel país germànic respecte a la

mà d'obra importada. Explicava que els treballadors de fora de la Unió s'han convertit en imprescindibles per al manteniment de l'estat del benestar. "Si la immigració neta disminuís significativament, l'envelliment de la societat crearia problemes irresolubles per a la seguretat social i el pressupost nacional", manifestava a la publicació Lutz Schneider, professor de la Universitat de Ciències Aplicades de la ciutat de Coburg, autor d'un estudi sobre les conseqüències del fenomen de la immigració a Alemanya, publicat per la Fundació Bertelsman. Així mateix, el setmanari exposava com un nombre creixent d'empresaris valoren de manera cada cop més positiva la feina dels immigrants extracomunitaris perquè tenen una alta qualificació i disponibilitat de reciclar-se per ocupar diferents llocs de feina, encara que estiguin per sota de la seva preparació. Per això no para d'augmentar la pressió empresarial al Govern federal perquè canviï les normatives d'immigració per fer-les més flexibles. Ja han assolit alguns triomfs: Berlín ha disminuït en els últims mesos els requisits necessaris per fer feina al país. Tanmateix no els basta, exigeixen més simplificació burocràtica: "És una pèrdua de temps molt valuós que l'immigrant [extracomunitari] no pugui fer feina durant el llarg període en què tramita els seus papers", deia al setmanari Ingo Kramer, president de la Confederació d'Associacions d'Empresaris d'Alemanya.

La necessitat d'importar mà d'obra que té Alemanya és bona d'entendre. La població activa s'està reduint per culpa de l'envelliment –el 21% dels alemanys tenen ara més de 65 anys, el 2030 seran un 30%– i del fet que la família germànica tipus té pocs fills: només 1,4 de mitjana estadística per parella. Per assegurar els tributs necessaris per mantenir l'estat del benestar requereix mà d'obra estrangera que substitueixi l'autòctona que es jubila. L'obté de la resta de la Unió, però comença a baixar l'aflluència des "dels països en crisi que veuen recuperar-se a poc a poc les seves respectives economies i, per tant, disminuir aquest degoteig →

Europa es debat entre la por que aixeca entre part de la població la immigració i la necessitat econòmica d'importar mà d'obra. El fenomen dels nouvinguts té múltiples cares: cultural, religiosa, política, sociològica, lingüística... però sobretot és una qüestió demogràfica: els països de la Unió necessiten més mà d'obra perquè la seva població autòctona ha envellit, envellirà molt més durant

L'enorme immigració que té lloc a la Unió, amb les terribles imatges de morts i ferits en el seu intent d'arribar a Europa, han fet que canviés d'opinió molta gent, fins i tot la cancellera de ferro, Angela Merkel.

→ dels seus treballadors cap a Alemanya”, deia a *Der Spiegel* el ja citat Schneider, amb la conseqüència que “segons les nostres previsions el nombre es reduirà a no més de 70.000 el 2050, i això suposarà que dependrem més de les persones procedents de tercers països”.

El fenomen de l'envelliment de la població, la reducció de la població activa, el poc creixement vegetatiu i la necessitat d'importar mà d'obra es veu clarament ara a Alemanya, però ben aviat serà una cosa general a gairebé tota la Unió.

Mà d'obra externa

La immigració externa serà essencial perquè l'economia europea continuï funcionant i per assegurar els tributs que aguantin els sistemes de seguretat social i de pensions de cada país. És cert que els avenços tecnològics poden suposar la reducció del nombre de llocs de feina en determinats tipus d'empreses, però res no fa suposar que evitin la necessitat d'importar treballadors.

Europa pot intentar compensar l'envelliment de la població autòctona allargant l'edat de la jubilació laboral. És un recurs que ja s'està posant en pràctica en alguns països. Però, tard o d'hora, la realitat s'imposarà: serà inevitable importar molta mà d'obra de fora de la Unió. “Si es tanquessin les portes a la immigració es pagaria un alt preu econòmic”, deia el passat desembre a Reuters –una informació publicada a la pàgina web d'aquesta agència de notícies, recollida per diversos mitjans de comunicació in-

ternacionals– Jean-Christophe Dumont, expert en moviments migratoris de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE). Segons les dades que aquesta organització maneja, extretes de la Comissió Europea, Alemanya, Espanya i Polònia disminuiran la seva població absoluta abans de 2050. En el cas germànic, la caiguda serà la més important: dels 82 milions de ciutadans actuals passarà a menys de 75. El fenomen es repetirà, encara que amb menor intensitat, en els altres dos països. I no seran els únics. La població de la majoria dels estats de la resta de la Unió s'estancarà o manifestarà una lleugera baixada. Només se salvaran de la tendència negativa general França i Gran Bretanya, en bona part gràcies a la immigració que han rebut fins ara.

La nova situació demogràfica general, segons l'OCDE, provocarà “greus restriccions de subministrament laboral” si no canvien aviat les coses, i cap indici no augura que mudin. La conclusió s'imposa: Europa necessitarà mà d'obra de fora de la Unió. S'hauran d'obrir les portes a moltíssima més immigració extracomunitària, agradi o no. Malgrat que suposi riscos i reptes de tota mena, es tracta de l'única opció realista ara com ara per preservar el creixement econòmic. Si no es fa així, diu l'organització citada, serà “impossible” mantenir el sistema de pensions i de seguretat social tal com són ara.

Per raó de les pors socials que aixeca la immigració i dels augments de vot arreu d'Europa dels partits polítics d'ul-

tradreta, racistes i contra els novinguts, alguns governs europeus, com per exemple l'espanyol, intenten evitar la futura concessió massiva de permisos de feina per a immigrants extracomunitaris mitjançant reformes del sistema de pensions que obliguen els treballadors a jubilar-se més tard. Així, en teoria s'aguantarà més població activa durant més temps. Però és fals. O si més no així ho assegura l'economista Paul Hodges, autor del llibre *Boom, Gloom and The New Normal* –“El boom, el pessimisme i la nova normalitat”–, en el qual analitza l'impacte econòmic dels canvis demogràfics. Assegura que, quan envellim, tendim a pensar “més en necessitats que en apetències” i això ens porta a disminuir l'adquisició de productes de consum, la qual cosa comporta efectes econòmics negatius per al conjunt social: “La demografia marca la demanda, les persones grans tenen menys necessitats de cotxes, cases i productes de consum i s'arreglen amb els ingressos més baixos a mesura que es va apropant l'edat de jubilació” i aquesta actitud tendeix a “alentir l'economia”. O sigui que, si s'ha de fer cas de la tesi de Hodges, tampoc en la *condemna* a fer feina més enllà dels 65 anys, o més, s'hi trobaria la solució del problema.

En resum, no sembla que hi hagi alternativa. Per raó econòmica Europa haurà d'obrir la porta a la immigració externa. El problema serà com conjugar aquesta necessitat amb els temors que aixequen els novinguts i l'augment del populisme d'ultradreta. •